

ÇİFTLİK SOHBETLERİ

TARIMSAL DANIŞMANLIK HİZMETLERİ E-BÜLTENİ

3. Sayı, Eylül 2020



Tarım ve Kırsal Kalkınma
Danışmanlık Sistemi

Değerli Okuyucular,

Tarımsal Danışmanlık Hizmetleri (FAS) elektronik bülteninin üçüncü sayısını sizlerle paylaşmaktan mutluluk duyuyoruz.

Uzun ve kurak bir yaza veda ederken, 2020 yılının geri kalanından beklentilerimiz nelerdir?

COVID-19'dan kaynaklanan belirsizlikler yaşamlarımıza ve işlerimize hâkim olmaya elbette devam edecek. Çiftçilerin bize taze, kaliteli gıda ve ürünler sağlamaya devam etme direnci hayati önem taşıyacak. İlk bulutların, fırtınaların ve yağmurun gelişi ise kırlarımıza yeniden canlılık getirecek. Çiftçilerimiz bir kez daha toprağı tahıl ekimi için hazırlamakla, kış ürünlerini ekmekle ve kıymetli zeytin ve narenciye hasadını toplamakla meşgul olacaklar. Seralar domates ve biber fideleri için hazır olacak, dışarıda da açan ilk çiçekleri yağma etmek için arılar telaşla vızıldayıp duracaklar.

Günler kısaldıkça, dinlenmek, rahatlamak ve okumak için zaman uzar! Bu nedenle bu sayının çalışmalarınızda size daha fazla ilham verebilecek faydalı ve ilginç bilgiler sunacağını umuyoruz.

📍 Şht. Mehmet Vural Ahmet Sokak No 11 Yenişehir Lefkoşa

☎ +90 548 848 84 28

✉ info@tcc-farm-advisory.eu | 🌐 www.tcc-farm-advisory.eu



Tarımsal Danışmanlık Hizmetlerinin Uygulanmasına Yönelik Teknik Destek Projesi Avrupa Birliği tarafından finanse edilmekte ve NIRAS IC Sp.z.o.o. liderliğindeki konsorsiyum tarafından uygulanmaktadır. Bu yayının içeriği NIRAS IC Sp.z.o.o. liderliğindeki konsorsiyumun sorumluluğundadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

Yeni tarım yatırımlarını desteklemek için sunulan danışmanlık hizmetleri, çiftçiler için sunulacak ilk mesleki eğitime dair ayrıntılar, zeytin zararlılarının kontrolü üzerine öneriler, mastitisin önlenmesi, babutsa araştırması ve yerel bağcılık ile ilgili birinci ağızdan deneyim üzerine size bir makale koleksiyonu sunuyoruz. Bunun yanı sıra, kim oldukları ve neler yaptıkları hakkında daha fazla bilgi edinebilmemiz için yerel bir çiftçi örgütüyle ilgili bir makale paylaşıyoruz. Son olarak, sizi projemizin yeni Facebook sayfasını, Fotoğraf Yarışması ve önemli bir çevrimiçi konferansın duyurusunu paylaştığımız Haberler ve Yaklaşan Etkinlikler bölümünü takip etmeye davet ediyoruz.

Hepinize keyifli okumalar ve bereketli bir mevsim dileriz!

En iyi dileklerimizle,
FAS Proje Ekibi



BU SAYIDA

- 2 Tarım Mesleki Eğitim Programının Başlatılması
- 3 RD4 Hibe Programı Uygulamasına İlişkin Son Gelişmeler
- 4 Zeytinlerde Zararlı Zeytin Sineği ve Mücadelesi
- 5 Koyun ve Keçilerde Mastitis (Meme ağrısı) Hastalığı ve Önlenmesi
- 6 Akdeniz İklimi, Üzüm ve Şarap -Fırsatlar ve Zorluklar
- 7 Babutsa Seleksiyon Projesi
- 8 Kuzey Kıbrıs Arıcılar Birliği
- 9 Haberler ve Etkinlikler



TARIM MESLEKİ EĞİTİM PROGRAMININ BAŞLATILMASI

Donald Aquilina, FAS Projesi Takım Lideri

Yaz ayları boyunca, Kıbrıslı Türk çiftçiler için tarım alanında düzenlenecek olan ilk Mesleki Eğitim ve Öğretim Programının hazırlanması ve planlanması konusunda daha fazla ilerleme kaydedilmiştir. Gelişmelerin odak noktası, yirmi beş yerel uzmana, eğitim modülleri ile ilgili çeşitli konularda "Eğiticinin Eğitimi" programının sunulması olmuştur. Eğitimler, birçok kıdemli uluslararası uzman tarafından sektördeki yenilikler, en son araştırmalar, yeni uygulamalar, teknikler ve teknolojilerin yanı sıra yeni ürünlerin, pazarların ve standartların geliştirilmesi konuları üzerine verilmiştir. Yapılan değerlendirmenin ardından eğitimi alanlar arasından sertifikalandırılanlar, çiftçilere eğitim vermek üzere proje tarafından eğitmen olarak görevlendirileceklerdir.

Açılacak ilk kurs Çiftlik Yönetimi ile ilgili olacaktır. Bu kurs, çiftlik muhasebesi, çiftlik yönetimi, yatırım planlama, iş geliştirme ve pazarlama, tarım kooperatifleri ve çiftlik standartlarına odaklanan altı üniteden oluşmaktadır.

Kurslar, toplamda 28 saatlik eğitime denk gelecek şekilde birkaç haftaya yayılacaktır. Toplam eğitim süresinin 16 saati teorik eğitime ayrılacak, geri kalanı ise uygulamaya yönelik olacaktır.

İlk kurslar Ekim 2020'nin sonunda başlayacaktır ve farklı yerlerde aynı anda 2 kursun düzenlenmesi planlanmaktadır. Maksimum katılımcı sayısı 15 kursiyer olarak belirlenmiştir, ancak COVID-19'a yönelik önleyici tedbirler nedeniyle değişiklikler olabilir.

Kurslara katılmak için ilgilenenlerin kayıt yaptırmaları gerekmektedir. Kayıt için info@tcc-farm-advisory.eu adresine e-posta gönderebilir, proje ofisine şahsen gelebilir veya çiftçi örgütlerinde yer alan formu doldurabilirsiniz.

Tüm kurslar ücretsizdir ve kursiyerler için uygun olan bir zaman diliminde düzenlenecektir. Eğitim notları, eğitimler ve uygulama oturumlarının tamamı Türkçe olacaktır.

Duyurular yakında yayınlanacaktır, bu nedenle bizi yeni Facebook sayfamızdan takip edin: <https://www.facebook.com/tarimsaldanismanlik Hizmetleri>

Katılım sınırlı olduğu için erken kayıt yaptırmanızda fayda var!



RD4 HİBE PROGRAMI UYGULAMASINA İLİŞKİN SON GELİŞMELER

Donald Aquilina, FAS Projesi Takım Lideri

Koronavirüs nedeniyle yaşanan zorluklara ve son ayların boğucu sıcak havasına rağmen, proje ve tarım danışmanlarından oluşan ekip, hibe faydalanıcılarına projelerinin uygulanması konusunda destek verme çabalarını aralıksız olarak sürdürmüşlerdir.

Haziran ayında proje ekibi, Sözleşme Makamı olan Avrupa Komisyonu ile hibe faydalanıcıları arasında sözleşmelerin imzalanması sürecinde ilgililere destek sağlamıştır. FAS projesi, hibeden faydalanmaya hak kazanan 55 proje sahibinden 52'sine destek sağlarken, diğer üç proje sahibi ise özel danışmanlardan destek almaktadırlar. Proje uzmanları, kişiye özel toplantılar gerçekleştirmişler ve bu görüşmelerde sözleşmelerin içeriğini ve sözleşmeden doğan yükümlülükleri hibe faydalanıcılarına detaylı şekilde anlatmışlardır. Ayrıca bundan sonraki adımların neler olduğu, desteğin nasıl düzenleneceği ve faydalanıcılardan neler beklendiği ile ilgili ayrıntılar onlara açıklanmıştır.

Projelerin belirli teknik özelliklerini onaylamak veya güncellemek için 52 faydalanıcı ile yeni toplantılar düzenlenmiş ve ardından çiftlikler ziyaret edilmiştir. Bu ziyaretler, projeler için hazırlık niteliğindeki tüm gerekliliklerin yerine getirildiğinden emin olmak amacıyla Ağustos ve Eylül aylarında gerçekleştirilmiştir. Ziyaretler sırasında FAS danışmanları hibe sözleşmesi şartlarına tam olarak uyulması ve satın alma kurallarının uygun bir şekilde takip edilmesini sağlamak adına kontroller yaptılar. Daha verimli olabilmek için, bu ziyaretler, projeler üzerinde kendi adlarına başka kontroller de yapan Hibe Destek Ekibi ile birlikte gerçekleştirildi.

Bir sonraki adım olarak FAS ekibi, hibe faydalanıcılarının proje kapsamında satın alacağı ekipman ve hizmetler için hazırlanan satın alma paketinin üzerinde çalışmaya başlamış, ayrıca diğer idari proje işlemlerinin de düzenlenmesinde yardımcı olmuşlardır. Satın alma işlemlerinin büyük bir kısmının tamamlanması ve avans ödeme için gereken raporlamaların sonucunda çalışmaların yılın son çeyreğinde hızla ilerlemesi beklenmektedir.

Bu projeler hakkında düzenli bilgi almak için bizi Projenin Facebook sayfasından takip etmeye başlayabilirsiniz: <https://www.facebook.com/tarimsaldanismanlik Hizmetleri>



ZEYTİNLERDE ZARARLI ZEYTİN SİNEĞİ VE MÜCADELESİ

Prof. Dr. Özge Özden, Yakın Doğu Üniversitesi Öğretim Üyesi

Zeytin Yetiştiriciliğinde Zararlı Böceklerle Mücadelenin Önemi

Doğu Akdeniz Bölgesi'nin zeytin bahçelerini etkileyen pek çok farklı zararlı böcek türü bulunmaktadır. Bu zararlı böcek türlerinden yalnızca bazıları ekonomik açıdan zeytin meyvelerine veya ağaçlarına zarar vermektedir. Kıbrıs adasında en yaygın olarak görülen ve ekonomik açıdan zarara sebep olan zararlılar Zeytin Sineği, Zeytin Güvesi, Zeytin Kara Koşnili, ve Zeytin Pamuklubiti şeklinde sıralanabilir.

Zararlılarla etkili mücadele edebilmek için bahçelerin sürekli olarak izlenmesi, gözlem yapılması ve denetlenmesi gerekmektedir. Özellikle de pestisit (tarımsal ilaç) uygulaması yapılmadan önce, bahçedeki zararlıların türünü tespit etmek, miktarlarını bilmek son derece önemlidir. Zararlı tespitinden sonra uygun ilacın seçilmesi, uygun dozda ve şekilde uygulanması da hem insan sağlığı hem de çevre sağlığı açısından çok önemlidir.

Bahçemizdeki Zararlı Böceklerin Kontrolünü Nasıl Yapmalıyız?

Böcek teşhisinin doğru yapılabilmesi için teşhiste mutlaka kitap veya uzman yardımı alınması gerekmektedir. Ayrıca gözlem zamanının da doğru seçilmesi teknik açıdan önemlidir. Bahçede gözlem yapacağınız zaman ağırlıklı olarak bahçe kenarlarından olmak üzere, bahçenizin farklı noktalarından ağaçlar seçmelisiniz. Bahçenin büyüklüğüne bağlı olarak gözlem için 10 ilâ 20 ağaç seçilebilir.

Gözlem Yaparken Kullanmamız Gereken Araç-Gereçler

- Kitap
- Büyüteç
- Örneklem Tüpü
- Makas
- Yapışkan Tuzaklar

- Feromon tuzakları – Mc Phail Tuzağı
- Sarı yapışkan tuzak

Zeytin Sineğinin Genel Görünümü ve Yaşam Döngüsü

Zeytin sineğinin bilimsel adı *Bactrocera oleae*'dir (Rossi, 1790). Diptera takımı, Tephritidae böcek familyasına aittir. Özellikle Akdeniz iklimine sahip ülkelerde zeytinde büyük zararlara sebep olmaktadır.

Zeytin Sineğinin Ergini

Ergin böcek 4-6 mm boyunda, kahverengi bir sinektir. Thorax'da üçgen şeklinde sarı bir bölge bulunur. Kanatları neredeyse saydamdır. Dişi, erkekten son abdomenin orta kısmının oldukça geniş oluşu ve sona doğru sivrilmesiyle ayırt edilmektedir. Ergin zeytin sineğinin son segmenti meyvenin epidermisi altına yumurta koymayı sağlayan bir iğneye dönüşmüştür.

Yumurta uzunca beyazımsı renkte olup, 0,2-0,7 mm'dir. Bir dişi hayatı boyunca 200-250 adet yumurta bırakabilir. Yumurtayı meyve kabuğunun hemen altına bırakır. Çiftleşme ve yumurta bırakmak için en uygun sıcaklık 14 C°'dir. Kıbrıs'ta 20 C° de erginlerin oldukça aktif olduğu bilinmektedir. Genellikle, larva gelişimi 15-16 günde tamamlanır, 3 larva dönemi geçirir.

Zeytin Sineğinin Biyolojisi

- Yumurta (Bir dişi 200-250)
- Larva
- Pupa
- Ergin

Konukçuları ve Etkilediği Çeşitler

Yerel çalışmalar zeytin sineğinin adada yetişmekte olan pek çok çeşitte zarar oluşturduğunu ortaya koymuştur. En büyük zararı, yerli zeytin çeşitlerinde yaptığı belirlenmiş olup, yine Kıbrıs'ta yetiştirilmekte olan ithal Gemlik, Picual, Koroneiki çeşitlerinin meyvelerine de zarar verdiği gözlemlenmiştir.



Zeytin Sineğiyle Mücadele Yöntemleri

- Kışı toprakta geçiren pupaların yok edilebilmesi için kışın bahçedeki toprak mutlaka sürülmelidir!
- Zeytin sineği saptanmamışsa, kimyasal ilaç kullanılmasına gerek yoktur.
- Sadece tuzak kullanılarak da mücadele yapılabilir.
- Bahçedeki zeytin sineği popülasyonunun belirlenmesi için sarı yapışkan tuzaklar kullanılmalıdır.
- Tuzaklar her yıl Temmuz ayından itibaren asılmalıdır, Eylül sonuna kadar her hafta düzenli olarak tuzaklar kontrol edilmelidir.
- Her bir tuzakta 7 birey tesbit edilirse, işte o zaman kimyasal mücadele yapılması önerilir. Tuzak sayısının belirlenmesinde uzman görüşü alınmalıdır.
- Çok yüksek popülasyonlarda kimyasal mücadele yapmak gerekebilir!
- En etkili kimyasal madde Dimethoate'dir. Böcek ilacınızı alırken bunu kontrol edin.



KOYUN VE KEÇİLERDE MASTİTİS (MEME AĞRISI) HASTALIĞI VE ÖNLENMESİ

Veteriner Hekim Güneş Sarıkamış, FAS Projesi Danışmanı

Mastitis koyun ve keçilerde sıklıkla rastlanan ve önemli ekonomik kayıplara sebep olan bir meme hastalığıdır. Mastitis halk arasında bilinen adıyla 'Meme ağrısı' meme dokusunun yangısı yani iltihaplanması demektir. Enfeksiyon mikroorganizmalar, genellikle de bakteriler tarafından oluşturulur. Bunun dışında seyrek olarak da kimyasal maddeler, çarpma, vurma, diken batması gibi fiziksel ve kimyasal etkenler de mastitislere sebep olabilir.

Hastalık genellikle kuzu ve oğlak doğumlarından ortalama 2 ile 4 hafta sonra görülür. Koyun ve keçilerde görülen bu hastalığın oluşmasında sağım hijyeni, barınak temizliği, beslenme gibi diğer faktörler de çok önemlidir ve ilişkilidir. Şiddetli seyreden enfeksiyonlar yalnızca süt kaybı veya yavruların yeterince beslenememesine neden olmaz, bazı koyunlarda ölümle dahi sonuçlanabilir.



Bulaşma

Koyun ve keçilerde mastitislere neden olan bakteriler çoğunlukla hayvanların meme ucu derisinde bulunur ve uygun şartlar oluştuğunda, vücut bütünlüğü bozulduğu zamanlar ve meme başı kanalı açık olduğunda meme dokusuna ulaşırlar. Bulaşmada en önemli faktörler uygun şekilde kullanılmayan ve bakımı yapılmayan süt sağım makineleri ve sağımçılarıdır. Bulaşma riski sağım makinesi vakumu iyi ayarlanmamış ve sağım hijyeni uygulanmayan çiftliklerde artar.

Hastalık Belirtileri ve Klinik Tablo

Koyun ve keçilerde mastitis klinik belirtiler gösteren ya da göstermeyen şekillerde seyredebilir. Klinik dediğimiz belirti gösteren mastitiste genelde enfekte olmuş meme bölümü sıcak, şişkin, gergin ve ağrılıdır ayrıca hayvan etkilenen meme lobu tarafında topallık gösterir. Bazen 2 meme lobu da şişebilir. Enfekte hayvanın sütü sulu, bazen kanlı, içinde partiküller olan ve rengini kaybetmiş görünür.

Subklinik mastitis ise klinik muayene ile varlığı tespit edilemeyen bir hastalıktır. Çok dikkatli sürü takibi yapmayı gerektirir. Genelde süt veriminde azalma görülür kuzu ve oğlak büyümesi yavaşlar.



Süt verimindeki düşüş ve sütteki somatik hücre sayısındaki artış koyun ve keçilerde özellikle de belirti göstermeyen mastitisin dolaylı göstergesidir. Bununla beraber meme içi enfeksiyonların teşhisinde altın standart süttten alınan örnekte patojen etkenin izole edilmesi ve tanımlanmasıdır.

Çeşitli araştırmalara göre laktasyon sırasında koyunlarda yapılan en az iki somatik hücre sayısı 1.000.000 hücre/ml süt üzerinde ise söz konusu meme lobu mastitisli sayılmalıdır. Keçilerde ise mastitisin dolaylı olarak somatik hücre sayısı ile tespit edilmesi daha zordur.

Somatik hücre sayıları ile pratikte rahatça kullanılabilen kaliforniya mastitis test skorları arasında bir ilişki bulunmaktadır. Bu nedenle ineklerde olduğu gibi koyun ve keçi sütü örneklerinin mastitis yönünden dolaylı muayanelerinde kaliforniya mastitis test kullanılmalıdır.

Bazı mastitis etkenleri, özellikle Stafilokokus Aureus ve Stafilokokus Zooepidemicus gibi etkenler, zoonoz olmaları yani insanlara da bulaşabilmeleri nedeniyle insan sağlığı yönünden büyük önem arz eder. Bu nedenle süt ürünlerinin ısı işlem görmüş sütlerden yapılması çok önemlidir. Bazı ülkelerde ve bölgelerde geleneksel olarak çiğ süttten yapılan süt ürünleri olduğu için bu bölgelerde sürülerde mastitis kontrol programlarının mutlaka uygulanması gerekmektedir.

Mastitisin Kontrolü ve Tedavisi

Bir küçükbaş hayvan sürüsünde mastitis olgularının düşük düzeyde tutulması için aşağıdaki tedbirleri mutlaka uygulamak gerekmektedir.

- Sağım makinelerinin temizlik ve bakımlarının aksatılmadan yapılması,
- Hayvan barınaklarının temizlik ve dezenfeksiyonunun dikkatle yapılması,
- Sağımdan önce ve sonra meme daldırma sıvılarının kullanılması,
- Aşısı olan mastitislere karşı aşı uygulanması,
- Kuru dönemde antibiyotik kullanılması.

Klinik mastitis tablosu gösteren hayvanlar da ayrıca antibiyotik tedavisine ve meme içi tüpler ve benzeri ilaçlarla memedeki yangının önlenmesi şeklinde bir tedaviye ihtiyaç duymaktadır.

AKDENİZ İKLİMİ, ÜZÜM VE ŞARAP – FIRSATLAR VE ZORLUKLAR

Lin Gold, Şarap Bilimci ve Bağcı

Akdeniz iklimi yüksek kalitede, birinci sınıf şaraplar üretebilmek için elverişli miktarda güneş, ısı, yağmur ve yeterince soğuk hava sağlar. Avustralya, Fransa, İsrail ve Kıbrıs gibi ülkelerde 14 yıllık şarapçılık ve bağcılık deneyimlerime dayanarak, alternatif özel bir pazar olarak bağcılığa ilgi duyanlar için bazı deneyimlerimi paylaşmak istiyorum.

Tunç Çağrı'ndan beri, Kıbrıs'ta üzüm yetiştirilmiş ve üzümden şarap imal edilmiştir. Bugün bağcılık uygulamalarımızda ve şarapçılıkta, hassas bağcılık, yapraklardaki su gerilimini ölçme, püskürtme tanklar ve şaraphanedeki gelişmiş donanım kullanımı sayesinde çok daha ilerlemiş durumdayız. Asma bitkileri, uygun yetiştirme koşulları karşılandığı için burada doğal olarak bereketlidir. Kıbrıs'ın bağ ve şarap üretimi için sahip olduğu muazzam potansiyele rağmen, bu konuda zorluklar ve riskler de bulunmaktadır.

Hava Kaynaklı Tehlikeler

İlkbaharda asmalar çiçek açtığı zaman, kuvvetli rüzgârlar ve dolu gibi hava şartlarına karşı çok hassas durumdadır ki bunların ikisi de Kıbrıs'ta tanınan bir durumdur. Bu dönemdeki soğuk havalar, gelişmemiş üzümlerle zayıf salkımlar oluşturan meyve tutumunu da etkileyebilir. Ayrıca güneşli saatlerin çok olduğu sıcak bir ülke olması sebebiyle, üzüm çeşidine ve bulunduğu bölgeye bağlı olarak Haziran ve Ağustos ayları arasında, üzümlerin olgunlaşma döneminde, meyvede şeker birikimi hızlanırken tanen olgunlaşmasının organoleptik hazırlığı ve aroma bileşiği sentezi bazen gecikir, hatta yoğun ısı dalgası nedeniyle tamamen de durabilir. Bunlar kompleks aromatik şarapların üretimi için gerekli unsurlardır. Kıbrıs'ınki gibi iklimlerde, özellikle hassas beyaz üzüm çeşitleri için sulama düzenini, dikkatle yönetmek çok önemlidir.

Öte yandan, dengeli asma örtüsünü ve verimi yönetmek, çok önemli bir husustur. Yaprak seyrekleştirme, sürgün konumlandırma, budama ve filiz inceltme gibi teknikler; asma verimini, dolayısıyla şarap kalitesini artırmak ve bir yandan hastalıkları ve etkili ilaçlamayı kontrol etmek için iyi havalandırılmış açık ortam oluşturmak, ancak salkımları aşırı güneşe maruz bırakmamak için yeterince gölgeli tutmak için uygulanır.

Ada olmanın, dolayısıyla denize yakın olmanın avantajları ve dezavantajları vardır. Üzüm bağları sürekli olarak hafif bir esintiye sahiptir, bu nedenle hastalıklara daha az meyillidir. Buna karşılık, yüksek nem seviyesi ve rüzgârlı havalarda ilaçlamanın zorluğu, mahsulü daha yüksek risk altına sokmaktadır.

Zararlılar ve Hastalıklar

Ne yazık ki bugüne kadar Kıbrıs'ın kuzey kesiminde üzüm yetiştiriciliği sınırlı kalmış olsa da komşusundan izole edilmiş bir bağa sahip olmanın hastalık bulaşma riskini minimumda tutması gibi avantajları bulunmaktadır. Leaf Roll 3 gibi civardaki üzüm bağlarından böceklerin taşıyıp bulaştırdığı ölümcül virüsler, dünyada yaygın olmasına rağmen burada hiç görülmemektedir. Kıbrıs'ta üzüm yetiştiriciliğinin bir diğer avantajı da, asmalar için ölümcül olan ve henüz kimyasal bir çaresi bulunmayan Phylloxera böceklerinin burada bulunmamasıdır. Bu, üzüm üremesine ve yeni asmaların doğrudan kış budamalarından elde edilen çubuklardan yetiştirilmesine olanak tanımaktadır. Bu da Phylloxera dirençli anaçların kullanılması ihtiyacını ve asma fidanlarının tarlaya ekilmeden önce seralarda uzun ekim dönemlerinin geçirilmesi gerekliliğini ortadan kaldırmaktadır.

Toprak Sağlığı

Toprak sağlığı, tarımsal olarak yetişen herhangi bir üründe olduğu gibi önemli bir özelliktir. Asma kalitesini ve üretkenliğini artıran toprağın sağlığını ve besin bileşimini iyileştirmek için kompost eklemek, toprak erozyonunu önlemek için bitki örtüsü bitkileri eklemek ve kök büyümesini, toprak gözenekliliğini ve toprağın alt kısımlarına su geçirgenliğini kısıtlayan toprak sıkışmasını önlemek için insan eliyle bakım yapmak en iyi uygulamalar arasındadır.

AB'deki şarap üretimi hakkında daha fazla bilgi edinmek istiyorsanız bu adrese tıklayabilirsiniz. - https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/plants-and-plant-products/plant-products/wine_en



BABUTSA SELEKSİYON PROJESİ

Konce Baydar, Ziraat Yüksek Mühendisi, Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü

Dikenli incir, Hint inciri gibi isimlerle de adlandırılan Cactaceae familyasından *Opuntia* spp. halk arasında Babutsa olarak adlandırılmaktadır. Babutsa kurak ve yarı kurak alanlara adapte olmuş, kuraklığa uzun süre dayanan bir bitkidir. Birçok meyvenin doğal olarak yetişmediği kurak alanlara uyum yeteneğine sahip olması, babutsayı önemli ve alternatif tarımsal kaynak haline getirmiştir.

Kökeni Meksika'nın kurak ve yarı kurak alanları olmasına karşın günümüzde babutsa yirmiden fazla ülkede meyvesi için yetiştirilmektedir. On beşinci yüzyılda Avrupa çapında ticaret yapılırken bitkinin taşınmasıyla yayılımının hızlandığı bildirilmektedir.



Son yıllarda babutsanın önemi gerek gıda gerekse yem sanayinde gittikçe artmaktadır. Bu artıştaki en önemli faktör ise şüphesiz bitkinin içerdiği besin değerleri ve doğal antioksidanlardır. Birçok ülke bitkiyi babutsa meyvesi için yetiştirmekle birlikte, bazı ülkeler bitkinin diğer kısımlarını kozmetik sanayi ve boya sanayinde kullanmak amacıyla yetiştirmektedir. Babutsa meyveleri sulu ve tatlı olup, şeker içeriği, C vitamini, pigmentler ve kalsiyum, sodyum, magnezyum, çinko, demir gibi mineraller bakımından oldukça zengindir (Galati ve ark., 2003). Tüm bu özelliklerinden dolayı bitkinin meyveleri

ve diğer kısımları geleneksel tedavi yöntemlerinde, şeker hastalarının diyetinde (Wolfram ve ark., 2003), kalp krizi, kanser, katarakt, nörolojik hastalıkların önlenmesinde kullanılmaktadır (Corral-Aguayo ve ark., 2008).

Babutsa Kıbrıs'ın kuzey kesiminde yaygın şekilde bulunmaktadır ve halk tarafından sevilerek tüketildiği için büyük öneme sahiptir. İklim koşullarının üretimine uygun olması nedeni ile ticari olarak kurulan bahçelerle üretimi yapılmakta ve kaliteli meyveler alınmaktadır. Bunun yanında bahçelerde rüzgârı engellemesi amacıyla ve sınır bitkisi olarak kullanılmaktadır. Hem meyvesi yenen türleri hem de süs bitkisi özelliği de olan türleri bulunmaktadır.



Bu nedenle, Kıbrıs'ın kuzey kesiminde bulunan yenilebilir ve yenmeyen türlerin belirlenmesi amacıyla 2014 yılında Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü tarafından uygulanan 'Babutsa Seleksiyon Projesi' başlatılmıştır. Proje kapsamında öncelikle 194 adet köy tek tek gezilmiş, gözlem yapılmış ve analiz için örnek alınmıştır. Gezilen bu köylerden toplamda 493 adet noktaya gidilmiş ve analiz için örnek alınmıştır. Alınan bu örnekler öncelikle morfolojik, fenolojik ve pomolojik analizler yapılmış, bu analizlerden sonra belirlenen farklı özellik gösteren tiplere ise moleküler analizler yapılması planlanmıştır.

Morfolojik gözlem kapsamında bitkinin büyüme tipi, bitki boyu, bitki şekli, bitki habitüsü, yaprak şekli, yaprak dikenlilik durumu, her areole'den (noktadan) çıkan diken, yapraktaki dikensi yapılar (glochide), ortadaki dikenin pozisyonu gibi kriterlere bakılarak değerlendirme yapılmıştır. Fenolojik gözlemler ile tomurcukların patlaması, ilk çiçeklenme, tam çiçeklenme, derim olgunluğu kriterlerine bakılarak değerlendirme yapılmıştır. Pomolojik gözlemler ise meyve şekli, meyve en-boy (mm), meyve et rengi, meyve toplam ve iç ağırlığı (gr), meyve eti sertliği, kabuğun soyulma durumu, suda çözülebilir kuru madde miktarı (% SÇKM), titre edilebilir asit içeriği, pH içeriği, çekirdek sayısı, pulpa (%) değerleri yapılan ölçümlerle belirlenmiştir.

Yenilebilir meyvelerden ve süs bitkilerinden eski yaprak örnekleri alınmış ve daha fazla çoğaltılması için saksılara ekilmiştir.

Proje şu anda Kıbrıs'ın kuzey kesiminde bulunan tüm farklı Babutsa özelliklerinin haritasını çıkarmak için moleküler çalışmaların tamamlanmasını hedeflemektedir.

KUZEY KIBRIS ARICILAR BİRLİĞİ

Kırata Kasapoğlu, Kuzey Kıbrıs Arıcılar Birliği Başkanı

Kuzey Kıbrıs Arıcılar Birliği, 1993 yılında Emin Bahçıvan ve arkadaşları tarafından “Güzelyurt-Lefke Arıcıları Kalkındırma ve Dayanışma Derneği” adıyla yerel bir örgüt olarak kurulmuştur. 1995 yılında Kıbrıs’ın kuzey kesimindeki bütün arıcıları içine alan bir organizasyona dönüşerek derneğin merkezi Lefkoşa’ya taşınmıştır. Kuzey Kıbrıs Arıcılar Birliği adı ile tescil işlemlerini 2001 yılında tamamlayarak, bugünkü yerinde hizmet vermeye başlamıştır. Birlik 85 adet arıcı ve 2000 adet koloni sayısı ile başlamış ve bugün 350 adet arıcı ve 30.000 adet koloni sayısı ile devam etmektedir. Arıcılık, Risokarpaso/Dipkarpaz’dan Limnitis/Yeşilirmak’a kadar yayılmıştır ve şu anda toplam yıllık bal rekoltesi 600 tonun üzerindedir.

Birliğin amacı, Avrupa Birliği standartlarında bal üretmek, kırsal alanda istihdam yaratmak ve sürdürülebilirliğini sağlamak, ekonomik kalkınma sağlamak ve sürdürülebilir tarım politikalarıyla Kıbrıs’ın kuzey kesiminin ekonomisine katkı koymaktır. Birlik, bu hedeflere ulaşmak için 2015 yılında, Avrupa Komisyonu’nun açtığı Kıbrıs Sivil Toplum İş Başında teklif çağrısına Balı, Kuru, Sev Projesi ile başvurmuş

ve hibe programından faydalanmıştır. Avrupa Birliği tarafından finanse edilen proje kapsamında aşağıda belirtilen etkinlikler gerçekleştirilmiştir:

- Arıcılık kayıt sistemi kurulmuştur.
- Arıcılara yönelik ilk defa ihtiyaç analizi yapılarak, Kıbrıs’ın kuzey kesiminde arıcılığın durum tespiti yapılmış ve sektör stratejik planı oluşturulmuştur.
- Arıcılara, teorik ve uygulamalı arıcılık eğitimleri verilmiştir.
- Ortaokullarda ve liselerde sürdürülebilir çevre uygulamaları ve arıcılığın önemi ile ilgili farkındalık artırıcı eğitimler verilmiştir. Eğitimlerin ardından, sürdürülebilir çevre uygulamaları ve arıcılık temalı resim ve fotoğraf yarışmaları düzenlenmiştir.
- Projenin ortak, paydaş ve katılımcılarının kurumsal ve bilgisel kapasiteleri; eğitimler, çalışma gezileri ve toplantılar sayesinde geliştirilmiştir. Birçok üniversite ve sivil toplum örgütleriyle işbirlikleri gerçekleştirilmiş ve bilimsel çalışmalar yapılmıştır.
- Birlik, ilk defa olarak uluslararası temaslarda bulunarak, Akdeniz Arıcılar Federasyonu’na (FED API MED) üye olmuştur.

Daha sonra Kuzey Kıbrıs Arıcılık Kooperatifi, arıcılığın gelişmesi ve kümelenmenin sağlanması amacıyla 2010 yılında Kuzey Kıbrıs Arıcılar Birliği’nin girişimi ile kurulmuştur. Arıcılıkta sertifikalı üretime geçmek, AB standartlarında arı ürünleri üretmek ve maliyetleri düşürmek kooperatifin temel hedefleri arasındadır.

2017 yılında arıcılıkta kooperatifleşmenin ivme kazanabilmesi için Küçük Üreticinin Balı Her Kahvaltı Masasına Ulaşıyor Projesi gerçekleştirilmiştir. Proje kapsamında Morphou/Güzelyurt’taki Arıcılık Kooperatif binası tadil edilmiş, kooperatif binasındaki, piknik bal ünitesi ve temel petek makinesi restore edilmiştir. Petek makinesine balmumu sterilizasyon ünitesi eklenmiştir. Proje kapsamında Arıcılık Kooperatifinin muhasebe barkod sistemi kurulmuş ve Kıbrıs’ın kuzey kesiminde üretilen bal ve bal ürünlerinin pazar araştırması raporu yayımlanmıştır.

Gerçekleştirilen projeler sayesinde Kuzey Kıbrıs Arıcılar Birliği büyük bir aşama kaydetmiş olmasına rağmen, hala birçok sorunla karşı karşıyadır. Kooperatifin standartları, adil rekabeti, sektördeki düzenlemeleri ve yeterli mali destek sağlanmasını savunarak arıcıların çıkarlarını korumak konusunda oynadığı önemli rolün daha iyi anlaşılması için yerel arıcılar arasında farkındalığının artırılması gerekmektedir.

Kuzey Kıbrıs Arıcılık Kooperatifi, Kıbrıs’ın kuzey kesiminde arıcılığın daha da ilerleyebilmesi ve arıcılıkta kooperatifçiliğin gelişebilmesi amacıyla “Kooperatif Bal İşleme Hattının Modernizasyonu” adlı projesi ile Avrupa Komisyonu’nun Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi teklif çağrısına başvurmuştur. Avrupa Birliği eş finansmanına uygun bulunan proje sayesinde, Arıcılık Kooperatifinin ihtiyacı olan, bal dolma makinası, bal sağım hattı, balmumu pres makinası ve arı beslemesinde kullanılan kek makinası satın alımları yapılacaktır. Bu ekipman alımları sayesinde Arıcılık Kooperatifi kapasitesini artıracak ve Kooperatif üyelerine ve arıcılık sektörünün sürdürülebilir ekonomik gelişimine önemli katkılar sağlayabilecektir.



HABERLER & ETKİNLİKLER

Görsele Tıklayın



Tarımsal Danışmanlık Hizmetlerinin Uygulanmasına Yönelik Teknik Destek Projesi'nin Facebook sayfasını beğenerek, projenin etkinliklerinden haberdar olabilirsiniz.

Görsele Tıklayın



Avrupa Birliği'nin yeni **“Çiftlikten Sofraya Stratejisi”** hakkında daha fazla bilgi edinmek ister misiniz? Sürdürülebilir tarım, güvenli gıda üretimi ve üreticilerin gelirinin adil bir şekilde paylaşılması için getirilen öneriler nelerdir? Daha fazla ayrıntı için etkinlik sayfasını ziyaret edebilirsiniz. Bu çevrimiçi konferansın tarihlerini not edin ve katılmak için kaydınızı yaptırmayı unutmayın.



Çok yakında! FAS Projesi Fotoğraf Yarışması
Tarımımızın, çiftliklerimizin, çiftçilerimizin, yerel yemeklerimizin, kültürümüzün, geleneklerimizin ve kırsal topluluklarımızın değerini ölümsüzleştiren anları yaratıcı bir şekilde yakalamaya dair tutkunuz varsa, o zaman ilk olacak bu yarışma hakkında ayrıntılar için bizi Facebook sayfamızdan ve websitemizden takip edin.



Tarım ve Kırsal Kalkınma
Danışmanlık Sistemi

ÇİFTLİK SOHBETLERİ

TARIMSAL DANIŞMANLIK HİZMETLERİ E-BÜLTENİ

3. Sayı, Eylül 2020



**KENDİ WEB
SİTENİZDE FAS WEB
SİTESİNE BİR
LINK VERİN**

<http://tcc-farm-advisory.eu>



**AVRUPA'DAKİ
MESLEKTAŞLARINIZLA
BAĞLANTIYA GEÇİN**
Avrupa Kırsal Kalkınma Ağı

<https://enrd.ec.europa.eu>

[https://ec.europa.eu/eip/
agriculture/en](https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en)



HABERDAR EDİN
Bize e-posta yoluyla diğer paydaşların adres listemize eklenmeleri konusunda bilgilendirin ve teşvik edin.

info@tcc-farm-advisory.eu



**NELER YAPTIĞINIZ
KONUSUNDA BİZİ
BİLGİLENDİRİN**

Bize web sitemizde tanıtmak üzere kuruluşunuz veya bölgeniz ile ilgili haberler, kampanyalar ve girişimler hakkında bilgi gönderin.



**GERİBİLDİRİM VEYA
ÖNERİNİZ Mİ VAR?**

FAS bülten ekibi bu yayını geliştirmek için geri bildirim ve önerilerinizi almaktan memnuniyet duyacaktır.

info@tcc-farm-advisory.eu



Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir

📍 Şht. Mehmet Vural Ahmet Sokak No 11 Yenişehir Lefkoşa

☎ +90 548 848 84 28

✉ info@tcc-farm-advisory.eu | 🌐 www.tcc-farm-advisory.eu

NIRAS

Bu proje Niras Konsorsiyumu tarafından uygulanmaktadır